

Sygn. akt IV U 1400/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Grygiel

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2019 roku w C. na rozprawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 27 czerwca 2019 roku Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 27 czerwca 2019 roku numer (...) i ustala wysokość kapitału początkowego A. S. z uwzględnieniem, że w okresie zatrudnienia od 12 maja 1982 roku do 31 grudnia 1982 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. osiągnął wynagrodzenie w kwocie 86.818 zł (osiemdziesiąt sześć tysięcy osiemset osiemnaście złotych).

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 czerwca 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił ponownie wysokość kapitału początkowego dla A. S.. Ustalając wysokość kapitału początkowego organ rentowy za okres zatrudnienia od 12 maja 1982 roku, do 31 grudnia 1982 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. przyjął wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę w wysokości 8.000 zł miesięcznie.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony A. S., domagając się jej zmiany i uwzględnienia przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego wynagrodzenia za okres zatrudnienia w 1982 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. w kwocie 86.818 złotych, jak we wpisie w legitymacji ubezpieczeniowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący A. S. w okresie od 12 maja 1982 roku, do 30 czerwca 1983 roku zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. u agenta H. T.. Zgodnie z umową o pracę jego podstawowe wynagrodzenie miało wynosić 8.000 złotych miesięcznie.

W kolejnym okresie przypadającym bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia, to jest od 1 lipca 1983 roku, do 30 września 1986 roku odwołujący zatrudniony był w Miejskiej Spółdzielni (...) w K., też u agenta. Sąd Okręgowy ustalił również, że zgodnie z wpisem znajdującym się na stronie 47 legitymacji ubezpieczeniowej załączonej do akt sprawy, (...)Przedsiębiorstwo (...) w K. Oddział w K. poświadczyło zarobek brutto w okresie od czerwca 1982 roku, przy czym wpis ten nosi ślady przerabiania, najprawdopodobniej z roku 1983, do grudnia roku 1983, w kwocie 86.818 złotych, przy przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu wskazanym we wpisie na 12.403 złote. W legitymacji też tej w kolejnym wersie wpisano w odniesieniu do (...) Przedsiębiorstwa (...) w K. Oddział w K. wysokość wynagrodzenia za okres od stycznia 1983 roku, do czerwca 1983 roku w kwocie 84.000 złotych, przy przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu 14.000 złotych.

Sąd Okręgowy ustalił również, że decyzją z dnia 15 lutego 2007 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (aktualnie tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2018 roku, pozycja 1270 ze zmianami), ustalił ubezpieczonemu wartość kapitału początkowego. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych z okresu od 1 stycznia 1989 roku, do 31 grudnia 1998 roku, ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 48,14%. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 22 lat, 5 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 8 miesięcy.

W dniu 27 maja 2019 roku A. S. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ponowne ustalenie podstawy wymiaru kapitału początkowego, do wniosku ubezpieczony załączył dokumenty potwierdzające zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział K. w okresie od 12 maja 1982 roku, do 30 czerwca 1983 roku, w postaci umowy o pracę z dnia 12 maja 1982 roku, zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 8 sierpnia 2006 roku, jak i w oparciu o wpis w legitymacji ubezpieczeniowej. Decyzją z dnia 27 czerwca 2019 roku organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonemu wartość kapitału początkowego, przy czym do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął wynagrodzenie ubezpieczonego, w przypadku tej decyzji, z okresu od 1 stycznia 1976 roku, do 31 grudnia 1985 roku, jako najkorzystniejsze i ustalił nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na poziomie 59,14%.

Organ rentowy ustalając wysokość wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego w przypadku dochodów z roku 1982, osiągniętych w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K., przyjął wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę, przedłożonej przez odwołującego, to jest 8.000 złotych miesięcznie, nie przyjmując wynagrodzenia spornego, to jest 86.818 złotych. Organ rentowy stał na stanowisku, iż wpis ten nosi znamiona poprawek, jak i nie można jednoznacznie stwierdzić, jakiego okresu dotyczy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z artykułem 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2018 roku, pozycja 1270 ze zmianami, dalej zwana ustawą emerytalną), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

W myśl artykułu 174 ustęp 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w artykule 53, z uwzględnieniem ustępów od 2 do 12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

po pierwsze okresy składkowe, o których mowa w artykule 6,

po drugie okresy nieskładkowe, o których mowa w artykule 7 punkt 5,

po trzecie okresy nieskładkowe, o których mowa w artykule 7 punkt od 1 - 3 i od 6 - 12 w wymiarze nie większym, niż określony w artykule 5 ustęp 2 (wynika to z ustępu 2 tego przepisu).

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w artykule 7 punkt 5 stosuje się artykuł 53 ustęp 1 punkt 2 (co wynika z ustępu 2 tego przepisu). Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w artykułach 15, 16, 17 ustęp 1 i 3 oraz artykule 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku, co wynika z ustępu 3 tego przepisu. Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w artykule 15 ustęp 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy, odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (co wynika z ustępu 3b cytowanego przepisu).

W myśl artykułu 15 ustęp 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ustępie 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę z uwzględnieniem ustępu 6 i artykułu 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy, wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (co wynika z ustępu 2 tego przepisu).

Zgodnie z artykułem 15 ustęp 4 ustawy emerytalnej w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

po pierwsze oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ustępie 3 w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,

po drugie oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu,

po trzecie oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która z zastrzeżeniem ustępu 5 stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz

po czwarte mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w artykule 19.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ustępie 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (co wynika z ustępu 6 tego przepisu).

Zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych i rentowych określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 1989 roku, numer 11, pozycja 63 ze zmianami).

Zgodnie z paragrafem 1 wyżej wskazanego rozporządzenia podstawę wymiaru emerytur i rent ustala się od wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z uwzględnieniem wypłaconych zamiast tego wynagrodzenia świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Do ustalenia podstawy wymiaru dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy nie przyjmuje się tych składników wynagrodzenia w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, od których nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, z uwzględnieniem ustępu od 2 do 5 (wynika to z paragrafu

4 ustęp 1 rozporządzenia). Do obliczenia podstawy wymiaru emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w nieuspołecznionych zakładach pracy lub przez osoby fizyczne przyjmuje się składniki wynagrodzenia, od których zostały ustalone składki na ubezpieczenie społeczne (co wynika z paragrafu 7 ustęp 1 rozporządzenia).

Zgodnie z paragrafem 21 ustęp 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dziennik Ustaw z 2011 roku, nr 237, pozycja 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Jak jednak wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lipca 1997 roku w sprawie II UKN 186/97, który zachowuje aktualność również na gruncie przepisów przywołanego powyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w paragrafie 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984 roku w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń.

W niniejszej sprawie kwestią sporną jest wysokość wynagrodzenia za okres od 12 maja 1982 roku, do grudnia 1982 roku, przy czym biorąc pod uwagę fakt, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego został ustalony przez organ rentowy z 10 kolejnych lat, od 1 stycznia 1976 roku, do 31 grudnia 1985 roku, ustalenie dotyczące roku 1982 roku podnoszące wysokość wynagrodzenia odwołującego niewątpliwie będzie miało również wpływ na wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawiony przez odwołującego dowód w postaci wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej, aczkolwiek mogący budzić wątpliwości, da jednak się racjonalnie wytłumaczyć i przyjąć, że wpisane wynagrodzenie dotyczy okresu zatrudnienia w roku 1982. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że odwołujący w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. zgodnie z ustaleniami faktycznymi zatrudniony był od 12 maja 1982 roku, do 30 czerwca 1983 roku, tym samym należy domniemywać, że wpisy dotyczące wynagrodzeń odwołującego, jest to stosunkowo krótki okres zatrudnienia, dokonywane były w dacie ustania stosunku pracy w roku 1983. Tym samym biorąc pod uwagę, że była to już połowa roku 1983, kiedy ustał stosunek pracy, mogło się zdarzyć, że osoba dokonująca wpisu wpisała aktualny rok i w praktyce da się to zauważyć, że wpis dotyczy okresu od czerwca 1983 (poprawione na 1982), do grudnia 1983. Jednocześnie w wersji poniżej mamy wpis dotyczący wynagrodzenia za okres od stycznia 1983 roku, do czerwca roku 1983. W pierwszym okresie, w pierwszym wersji chodzi o wynagrodzenie w wysokości 86.818 złotych, a w drugim okresie mamy wynagrodzenie w wysokości 84.000 złotych. Nie jest możliwe by wynagrodzenie za okres od czerwca 1982 roku (po poprawieniu), do grudnia 1983 łącznie wynosiło tylko 2.818 złotych więcej, niżli za pierwsze półrocze roku 83. Po drugie należy wskazać, że we wpisie tym jest również uwidoczniony przeciętny miesięczny zarobek. Wpis dotyczy okresu od czerwca 1982 (po korekcie), do grudnia 1983. Należy jednak traktować, że jest to wpis do grudnia 1982, biorąc pod uwagę, że odwołujący pracował od maja, ale wypłaty miały miejsce na pewno w następnym miesiącu, a od czerwca do grudnia mamy 7 miesięcy. Wskazany przeciętny miesięczny zarobek 12.403 złote jest efektem podzielenia 86.818 złotych właśnie przez 7 miesięcy od czerwca do grudnia 1982, a więc również te dane wzajemnie ze sobą korespondują.

Również nie można uznać za racjonalne, by w pierwszym wersji pracodawca wpisywał wynagrodzenie za cały okres zatrudnienia, wskazując też, jako ustanie zatrudnienia grudzień 1983 roku, podczas, gdy faktycznie wynagrodzenie to ustało już w czerwcu 1983 roku, co jest uwidocznione we wpisie w wersji poniżej, a od 1 lipca 1983 roku, jak wynika z ustaleń faktycznych odwołujący zgodnie ze świadectwem pracy, które jest załączone w aktach organu rentowego, był już pracownikiem innego podmiotu, to jest Miejskiej Spółdzielni (...) w K..

W konsekwencji, w ocenie Sądu Okręgowego, aczkolwiek wpis faktycznie w legitymacji ubezpieczeniowej nosi, z jednej strony znamiona poprawki, z drugiej strony nosi znamiona błędu, czyli nosi znamiona poprawki w zakresie roku wskazanego przy wpisie w czerwcu 1982, który jest poprawiany najprawdopodobniej z czerwca 1983, a data końcowa

wskazana jest grudzień 1983, podczas, gdy w ocenie Sądu jest to grudzień 1982, mimo tych błędów należy uznać, że wpis w istocie dotyczy okresu roku 1982. Uzasadniało to, w ocenie Sądu Okręgowego zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie wysokości kapitału początkowego odwołującego przy uwzględnieniu wysokości zarobku osiągniętego w roku 1982 w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. w kwocie 86.818 złotych, jak wskazano to na stronie 47 legitymacji ubezpieczeniowej złożonej w organie rentowym.

Orzeczono na podstawie artykułu 477¹⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisów szczegółowo wskazanych w treści uzasadnienia.